

MIRACULA SANCTI NICOLAI – CUDA ŚWIĘTEGO MIKOŁAJA

ŚREDNIOWIECZNY DRAMAT MUZYCZNY
WEDŁUG RĘKOPISU Z OPACTWA
ST. BENOIT -SUR -LOIRE WE FLEURY, XII W.

SCHOLA WĘGAJTY

TRES FILIAE – TRZY CÓRKI

Ojciec: Maciej Kaziński
Córki: Swietlana Buckaya,
Monika Paśnik-Petryczenko,
Katarzyna Zedel

Młodzieńcy: Adam Cudak, Marcin Szargut,
Konrad Zagajewski

Mikołaj: Marcin Bornus-Szczyciński
Narrator: Jacek Hałas

ICONIA SANCTI NICOLAI – WIZERUNEK ŚW. MIKOŁAJA

Żyd: Robert Pożarski
Złodzieje: Serhii Petrychenko,
Marcin Szargut,
Konrad Zagajewski

Mikołaj: Marcin Bornus-Szczyciński
Narrator: Jacek Hałas
Mały Narrator: Maksymilian Fionik

TRES CLERICI – TRZEJ KLERKOWIE

Klerkowie: Serhii Petrychenko
Marcin Szargut
Konrad Zagajewski
Starzec: J. Wolfgang Niklaus
Starucha: Paulina Kukiz
Mikołaj: Marcin Bornus-Szczyciński
Narrator: Jacek Hałas

FILIUS GETRONIS – SYN GETRONA

Król Marmorinus: Maciej Góra
Słudzy jego: Adam Cudak
Marcin Szargut
Konrad Zagajewski
Piotr Krysiński

Adeodatus, chłopiec: Serhii Petrychenko
Eufrozyna: Katarzyna Enemuo
Getron: J. Wolfgang Niklaus
Pocieszycielki: Małgorzata Dzygadło-Niklaus,
Monika Paśnik-Petryczenko
Mikołaj: Marcin Bornus-Szczyciński
Mieszczanin: Konrad Zagajewski
Mieszczanki: Paulina Kukiz, Katarzyna Zedel
Narrator: Robert Pożarski

Kapela: Alicja Hałas, Jacek Hałas,
Antonina Góra, Maciej Góra,
Maciej Kaziński,
Serhii Petrychenko,
Mikołaj Petryczenko
Prowadzenie kapeli: Paweł Iwaszkiewicz
Trębacze - fanfarzyści: Dawid Rejniak, Mateusz Sławiński,
Żongler: Adam Geldon

Kierownictwo artystyczne
i reżyseria: Johann Wolfgang Niklaus

Konsultacja teatralna,
gesty: Anna Łopatowska

Analiza muzyczna
rękopisu: Robert Pożarski

Scenariusz,
oprawa muzyczna: Maciej Kaziński

Scenografia, kostiumy: Małgorzata Dzygadło-Niklaus

Aranżacja pochodów,
współpraca koncepcyjna: Jacek Hałas

Kompozycja fanfar: Jarek Kordaczuk

Feretryony
i rzeźba Św. Mikołaja: Magdalena Schmidt-Góra

Pracownia krawiecka: Ewa Kaczyńska

Pracownia stolarska: Marek Wojtkowski

Pracownia kowalska: Paweł Pękalski

W spektaklu użyto
kopii współczesnej ikony bizantyjskiej Ewy Grześkiewicz
oraz tkanin wykonanych przez Manufakturę Królewską
Dariusza Makowskiego

SCHOLA
WĘGAJTY

CUDA ŚWIĘTEGO MIKOŁAJA

MIRACULA SANCTI NICOLAI

450 - LECIE
BIELSKIEGO SEJMU WIELKIEGO

Bielsk Podlaski, 22 Maja 2014, godz. 19.00

Dziedziniec wewnętrzny Klasztoru pokarmelickiego,
Plac Ratuszowy, Kościół Narodzenia NMP i św. Mikołaja

Miracula Sancti Nicolai to cykl czterech średniowiecznych dramatów muzycznych zapisanych w XII wieku na terenie Francji – w benedyktyńskim opactwie St. Benoit-sur-Loire we Fleury – w szczególności dla historii teatru i dramatu liturgicznego ważnym zbiorze „Księga gry”. Opatrzony muzyką łacińskie teksty czterech z dziesięciu dramatów zbioru opowiadają o cudach dokonanych przez św. Mikołaja i łaskach za jego wstawiennictwem doznanych.

Święty Mikołaj żył w IV wieku, był biskupem Miry Licejskiej w Azji Mniejszej (dziś miejscowość Dembre w Turcji). Już za życia zasłynął jako dobroczyńca, patron kupców, żeglarzy, podróżników, studentów, macierzyństwa, opiekun sierot i panien, wspomógł niesłusznie oskarżonych. W 1087 r. relikwie świętego Mikołaja były wywiezione z Miry do Bari w południowej Italii, gdzie znajdują się do dziś, wydzielając wonne miro. Dzień Przeniesienia Relikwii św. Mikołaja do Bari chrześcijanie zachodni i wschodni świętują 9 (22) maja.

Pierwszy dramat cyklu, *Tres filiae*, opowiada o biednym ojcu trzech córek, których nie może wydać za mąż, nie mając pieniędzy na posag. Interwencja świętego chroni córkę przed hańbą i nierządem.

Następny obraz, to *Iconia Sancti Nicolai* – historia Żyda, który skrycie czcił św. Mikołaja, jako strażnika swoich dóbr; wyruszając w podróż pozostawił go na straży swojego majątku. Został jednak obrabowany – również i tu święty zainterweniował.

Dramat *Tres clerici* to historia trzech klerków; wędrownych studentów, którzy nocą w gospodzie zostali zamordowani i obrabowani, a następnie za przyczyną świętego, przywróceniu do życia.

W końcu ostatni dramat – *Filius Getronis* opowiada historię chłopca porwanego przez pogańskiego króla, po roku w sposób cudowny przywróconego rodzicom.

Pierwowzory tych legend docierały do Europy Zachodniej z Bizancjum jeszcze dwieście lat przed rokiem 1087, kiedy to normańscy kupcy z Bari wykradli relikwie świętego i przenieśli je do swojego miasta, co dało początek szerzącemu się gwałtownie kultowi jego osoby.

Święty Mikołaj był bardzo popularny w środowisku szkół katedralnych – był opiekunem i patronem klerków wędrujących w poszukiwaniu wiedzy. Oni to najprawdopodobniej są autorami, jak również wykonawcami i odbiorcami dramatów o św. Mikołaju. Jedną z okazji do wystawiania tego i podobnych dramatów były tzw. Dni Swobód Grudniowych, cztery dni, w czasie których średniowieczni klerkowie brali we władanie szkołę. Mianowali spośród siebie władze – usuwając tymczasowo władze oficjalne pod klucz – samodzielnie odprawiali oficja.

Inscenizacja *Cudów Świętego Mikołaja* w interpretacji Scholi Węgajty chce wskazać, na świąteczny i mieszany – akademicko-ludowy charakter dramatu, odmiennie w stosunku do naszych poprzednich produkcji dramatów liturgicznych. Według źródeł historycznych nie jest do końca jasne czy dramat ten był czy nie był częścią liturgii. Z jednej strony występują na zakończenie każdego z czterech dramatów odpowiednie antyfony liturgiczne, z drugiej jednak, sama materia tekstowa i muzyczna jak również niektóre motywy jarmarczne, odkrywają nam formę daleko wykraczającą poza liturgię. Stajemy się świadkami narodzin misteriów, czyli pierwszych Mirakli, jakkolwiek jeszcze bardzo blisko związanych ze stylem romańskim.

W czerwcu i lipcu 1564 r. w Bielsku Podlaskim odbył się Wielki Sejm Walny Wielkiego Księstwa Litewskiego. Na Sejmie, któremu przewodniczył król Zygmunt August uchwalono Bielski Przywilej i zredagowano II Statut WKL. Inscenizacja Cudów św. Mikołaja jest nawiązaniem do bogatych tradycji historycznych miasta, w którym kult św. Mikołaja Cudotwórcy od średniowiecza zajmował poczesne miejsce w życiu duchowym jego mieszkańców. Święty Mikołaj został patronem najstarszych bielskich świątyni – cerkwi i kościoła.

SCHOLA WĘGAJTY powstała w styczniu 1994 roku i działa w ramach Stowarzyszenia Węgajty niedaleko Olsztyna. Zespół tworzą śpiewacy, aktorzy, muzycy, plastycy, teatrologi i muzykolodzy pochodzący z 6 krajów europejskich. Schola zajmuje się rekonstrukcją średniowiecznych dramatów liturgicznych, prezentacjami muzyczno-teatralnymi, badaniami nad tradycjami śpiewu liturgicznego i sakralnego, antropologią kultury oraz edukacją i animacją teatralną.

Od 19 lat opracowuje i wykonuje najstarsze europejskie zabytki literacko-muzyczno-dramatyczne (rękopisy polskie, francuskie, włoskie, niemieckie). Ma w swoim dorobku i repertuarze 7 łacińskich średniowiecznych dramatów liturgicznych stanowiących kanon tego gatunku, które były prezentowane w wielu krajach Europy oraz głównych ośrodkach kraju. Poprzez połączenie twórczych sił i doświadczeń aktorów, śpiewaków, instrumentalistów, teatrologów, antropologów, plastyków, językoznawców, liturgistów i przedstawicieli innych komplementarnych dziedzin, zespół wypracował unikalny i rozpoznawalny idiom wykonawczy i stylistyczny oparty na archaicznych i tradycyjnych technikach warsztatu muzyczno-teatralnego.

Wykonywane przez Scholę dramaty liturgiczne można zgrupować w kręgi tematyczne: bożonarodzeniowy – *Ordo Stellae*, wielkopostny – *Planctus Mariae* i *Ludus Passionis*, wielkanocny – *Ludus Paschalis*, starotestamentowy – *Ludus Danielis*, maryjny *Ordo Annuntiatione* oraz Cuda św. Mikołaja – *Miracula Sancti Nicolai*.

Wydarzenie jest organizowane w ramach projektu Stowarzyszenia Węgajty „Quem queritis 2014-2016”

ORGANIZATORZY:

Stowarzyszenie „Węgajty”

Stowarzyszenie Muzeum Małej Ojczyzny w Studziwodach

Muzeum w Bielsku Podlaskim
Oddział Muzeum Podlaskiego

WSPÓŁORGANIZATORZY:

Parafie rzymskokatolickie:
p.w. Narodzenia N.M.P.
i św. Mikołaja oraz p.w. Matki Boskiej
z Góry Karmel w Bielsku Podlaskim
Warsztat Terapii Zajęciowej Caritas
w Bielsku Podlaskim
Gminny Ośrodek Kultury w Orli
Gminny Ośrodek Kultury
w Dubiczach Cerkiewnych
Stowarzyszenie Koalicja Bielska

DOFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW:

Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Burmistrza Miasta Bielsk Podlaski

Samorządu Województwa Warmińsko Mazurskiego

Starostwa Powiatowego w Bielsku Podlaskim

Kontakt:
www.wegajty.pl
scholaw1@wp.pl
Tel: 600 005 251